

КОНЦТАБОРИ В УКРАЇНІ

ШВЕЦЬ КАТЕРИНА 10-А

КОНЦЕНТРАЦІЙНІ ТАБОРИ

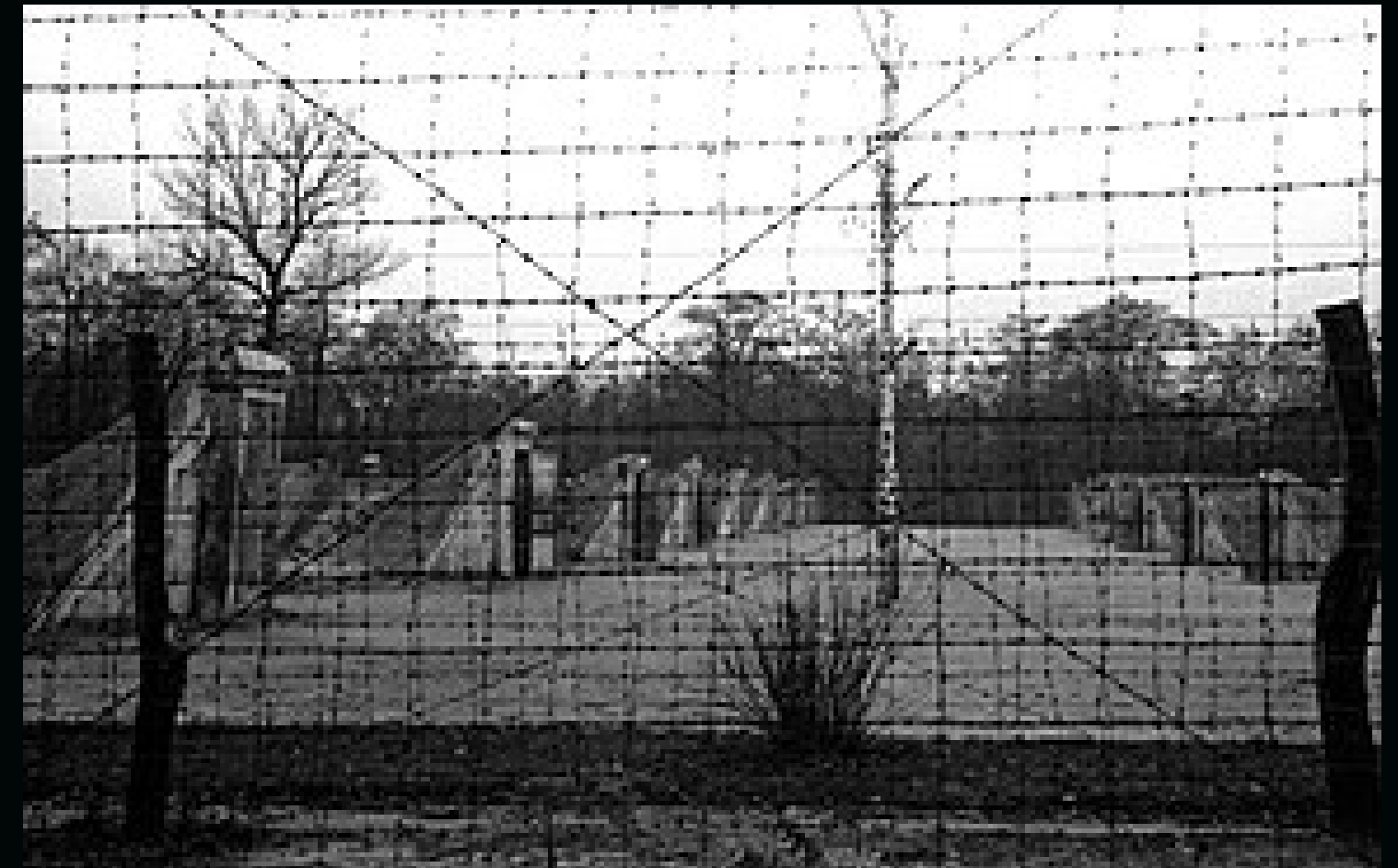
КОНЦЕНТРАЦІЙНІ ТАБОРИ — ЦЕ МІСЦЯ ПРЕВЕНТИВНОГО УВ'ЯЗНЕННЯ ЛЮДЕЙ З МОТИВІВ ПОЛІТ., НАЦ. ТА РЕЛІГ. ХАРАКТЕРУ ЗА РІШЕННЯМ ТАЄМНОЇ ДЕРЖ. ПОЛІЦІЇ (ГЕСТАПО), БЕЗ ВСТАНОВЛЕННЯ ТЕРМІНУ, З ОСОБЛИВО ЖОРСТОКИМ РЕЖИМОМ УТРИМАННЯ, І З МЕТОЮ ПОСТУПОВОГО ЗНИЩЕННЯ В'ЯЗНІВ НЕПОСИЛЬНОЮ КАТОРЖНОЮ ПРАЦЕЮ, ГОЛОДОМ, ЕКЗЕКУЦІЯМИ, ТОРТУРАМИ, ВБИВСТВАМИ І СТРАТАМИ, ПІДПОРЯДКОВАНІ ІНСПЕКЦІЇ КОНЦТАБОРІВ ТРЕТЬОГО РАЙХУ. ЗА КЛАСИЧНОЮ МОДЕЛЛЮ ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ НА ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ВІДНОСЯТЬСЯ ДВА ТАБОРИ: СИРЕЦЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР ТА ЯНІВСЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР. ПОДІБНИМИ КОНЦЕНТРАЦІЙНИМ ЗА СУКУПНІСТЮ ХАРАКТЕРНИХ ОЗНАК МОЖНА ВВАЖАТИ ЩЕ 20 ТАБОРІВ: СЕРЕД ЯКИХ НАЙБІЛЬШ ВІДОМІ ДАРНИЦЬКИЙ ТАБІР ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ ПІД КИЄВОМ, ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКИЙ НА ВОЛИНІ, «БОГУНІЯ» НА ЖИТОМИРЩИНІ, «ГРОСС-ЛАЗАРЕТ» У СЛАВУТІ, «ЦИТАДЕЛЬ» У ЛЬВОВІ, «УМАНСЬКА ЯМА» НА КИЇВЩИНІ, «ХОРОЛЬСЬКА ЯМА» НА ПОЛТАВЩИНІ.

СИРЕЦЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

СИРЕЦЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР — створений нацистськими окупантами навесні 1942 на пн.-зх. околиці Києва на території рад. Сирецьких військових таборів київського гарнізону. Був огорожений 3-ма рядами колючого дроту зі струмом високої напруги та вежами, в'язні жили у виритих ними землянках. Зовн. охорону табору здійснював 23-й шуцбатальйон СД, комендантом табору був штурмбанфюрер СС Пауль-Отто фон Радомські.

У таборі утримувалися підпільники, партизани, євреї, приречені на смерть військовополонені, одночасно понад 3 тис. осіб. Окремо з вересня 1942 в таборі утримувалися жінки.

В'язнів використовували на важких роботах всередині табору (корчуванні дерев, буд-ві бараків, часто — безглузких знущаннях) та в місті, харчування було мізерним, вони пухли з голоду. Майже кожен день у таборі знищували хворих та слабких.

Паркан у Сирецькому концтаборі

СИРЕЦЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

*Трупи, вириті на території
Сирецького концтабору. 1943 рік*

Влітку 1943 почалася евакуація табору, в'язнів вивозили до ін. концтаборів або на примусові роботи до Німеччини, частину в'язнів було залишено для різ-них робіт у Києві, у т. ч. окрема група (понад 300 осіб) упродовж серпня—вересня 1943 брала участь у відкопуванні та спаленні трупів із Бабиного Яру, група смертників бл. 20 осіб **здійснила втечу** 29 вересня 1943. Остаточно табір був ліквідований наприкінці жовтня 1943, охорона була переведена до Рівного.

Після визволення Києва в листопаді 1943 Київ. обласна комісія сприяння Надзвичайній держ. комісії (НДК) проводила огляд території табору та Бабиного Яру, було складено кілька актів. За даними НДК з розслідування злочинів нацистів у Києві, у таборі загинуло понад **25 тис. представників різних національностей**.

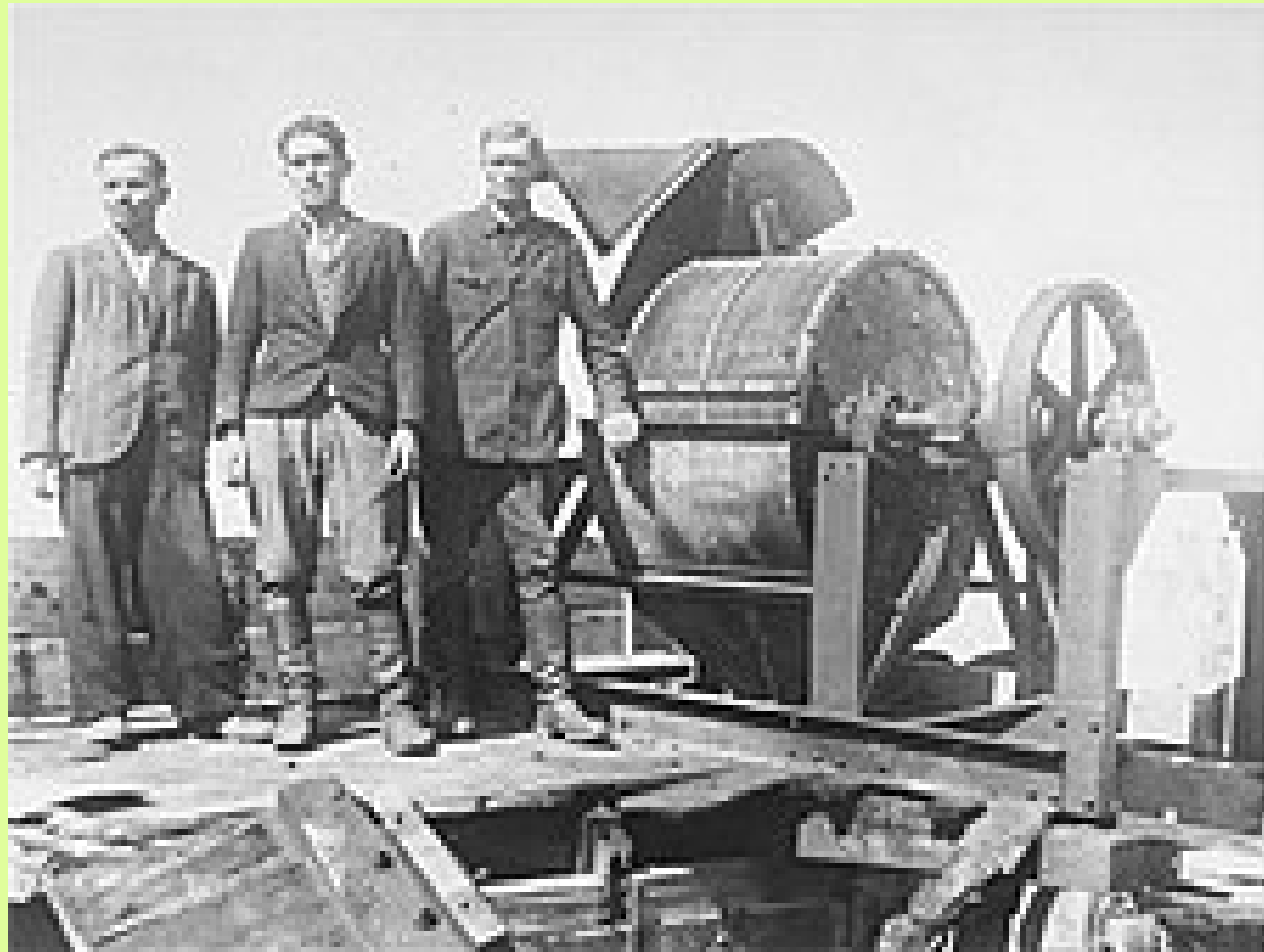
ЯНІВСЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

Колюча огорожа Янівського концтабору

У ЯНІВСЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР — найбільший підпорядкований СС табір у дистрикті "Галичина", який існував з 1 листопада 1941 по 19 липня 1944 на околиці м. Львів у районі вул. Янівської. Створений як табір примусової праці для євреїв, із березня 1942 виконував також функції пересильного табору (нім. Durchgangslager), влітку 1942 набув рис концентраційного табору, а із серед. 1943 перетворився на табір знищення. У таборі тимчасово перебували до 10 % укр. та польс. в'язнів, але в першу чергу він був "єврейським табором" у рамках т. зв. вирішення єврейс. питання. В'язнів, депортованих із Львів. гетто, міст і сіл Галичини, використовували для примусової праці в самому Янівському таборі, направляли в ін. табори знищення — Белжець, Аушвіц (див. Освенцім), Гросс-Розен — або розстрілювали неподалік у т. зв. П'ясах біля Лисиницького лісу та в "Долині смерті", розташованій біля табору між єврейс. кладовищем і горою Гицля біля підніжжя Кортумової гори.

ЯНІВСЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

Кісткодробилка Янівського табору

У таборі були жахливі санітарно-гігієнічні умови та майже не було мед. догляду. Дерев'яні й нашвидкуруч зроблені бараки не опалювалися. Поширилася страшна завошивленість, розповсюджувались інфекційні хвороби. Мізерне харчування, тяжка 12-годинна праця 6 днів на тиждень і постійні "селекції" (відбір непрацездатних в'язнів для подальшого знищення) та brutальне знущання з боку коменданта і його наближених призводили до того, що в середньому життя в'язня концтабору тривало лише 2—3 місяці, якщо тільки він не належав до табірної адміністрації або не був важливим фахівцем. Працю в'язнів Я.к.т. використовували на фірмах, військ. підпр-вах Львова, на залізниці, їх направляли в 15 ін. таборів примусової праці для буд-ва шосе IV з Перемишля до Львова і Тернополя.

Із 1943 табір на Янівській одночасно став табором знищення, тут відбувалися масові розстріли. Новоприбулих доставляли переважно до місця страти в піщаний яр поблизу табору і там розстрілювали.

"ТАНГО СМЕРТІ"

ЯНІВСЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

У Янівському концтаборі німці проводили тортури і страти під музику. Члени оркестру, в'язні табору, були зобов'язані завжди грати одну й ту ж мелодію – **"Танго смерті"**. Серед учасників оркестру були відомі єврейські музиканти довоєнного польського муніципального театру у Львові. Симон Візенталь стверджував, що слова "Танго смерті" написав **Емануель Шлехтер**, в'язень табору і автор текстів кількох польських довоєнних хітів.

Під час повішень німці наказували оркестру грати **танго**, а під час тортур – **фокстрот**. Деякими вечорами музикантів оркестру змушували грати під вікнами табірною коменданта годинами поспіль.

TANGO OF DEATH

Напередодні визволення Львова німці наказали 40 музикантам оркестру стати в коло. Охоронці щільно оточили музикантів і наказали їм грати. Спочатку стратили диригента оркестру **Якуба Мунда**. Потім німецький комендант наказав музикантам вийти в центр кола по одному, покласти інструменти на землю і роздягнутися догола, після чого вони **були вбиті** пострілом у голову.

ДАРНИЦЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

Дарницький концентраційний табір

Дáрницький концта́бір — концентраційний табір, один з найбільших на теренах України, створений німецькою окупаційною владою в Дарницькому лісі Києва в період Другої світової війни (1941—1943 роки). Був призначений для перебування в ньому військовополонених Червоної армії. За німецькими джерелами мав № 339. Через табір пройшло до 300 тис. людей, з них загинуло у ньому, за різними оцінками, від 68 до 75 тис.

Табір створили нацисти у Києві під час окупації міста в 1941—1943 роках, на відстані 3 км від Нової-Дарниці (колишнє дачне селище киян), поблизу сучасної залізничної платформи «Фармацевтична» (на лівій стороні автошляху на Бориспіль, нині — вулиця Бориспільська), що є нині в межах Дарницького району міста Києва

ДАРНИЦЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

*Військовополонені у Дарницькому
концтаборі, осінь 1941 року*

У ньому утримували десятки тисяч військовополонених та звичайного населення. Табір спочатку був задуманий німцями як фільтраційний, де утримувалися місцеві мешканці та військовополонені в кількості 30—35 тисяч осіб, кількість яких згодом зростала. Полонених окупанти сортували за національною ознакою, а політруків та євреїв одразу розстрілювали. Через нього за часи німецької окупації пройшло до 300 тис. людей — в основному військовополонених солдатів і офіцерів Червоної армії, а також цивільних осіб. За даними радянської розвідки тут утримували впродовж 1942 року від 5,4 до 14,5 тис. військовополонених та цивільних.

Годували цих в'язнів 1—2 рази на день баландою з буряків та видавали сурогат хлібу 150—200 грамів. Спочатку вони спали просто неба і по 10—15 днів нічого не їли. За найменшу провину чи вияв невдоволення в'язнів розстрілювали на місці. Людей, які виявляли непокору, били прикладами і батогами, натравлювали на них собак. Тих, хто зумів вижити, змушували тяжко працювати. У чотирьох складських приміщеннях силами полонених були обладнані нари в 3—4 яруси, хоча більшість полонених спала на підлозі. Німці не надавали можливості дотримуватися гігієни, приміщення табору були без опалювання взимку, що призвело до виникнення пошесті та шлункових хвороб з наслідками масової смертності.

ДАРНИЦЬКИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР

Дарницький концентраційний табір

Дáрницький концта́бір — концентраційний табір, один з найбільших на теренах України, створений німецькою окупаційною владою в Дарницькому лісі Києва в період Другої світової війни (1941—1943 роки). Був призначений для перебування в ньому військовополонених Червоної армії. За німецькими джерелами мав № 339. Через табір пройшло до 300 тис. людей, з них загинуло у ньому, за різними оцінками, від 68 до 75 тис.

Табір створили нацисти у Києві під час окупації міста в 1941—1943 роках, на відстані 3 км від Нової-Дарниці (колишнє дачне селище киян), поблизу сучасної залізничної платформи «Фармацевтична» (на лівій стороні автошляху на Бориспіль, нині — вулиця Бориспільська), що є нині в межах Дарницького району міста Києва.

ШТАЛАГ 358

*Житомирський табір, вивезення
військовополонених (липень 1941)*

«Шталаг 358» — концентраційний табір німецького Вермахту для військовополонених періоду Другої світової війни на околиці міста Житомир. Зайнявши Житомир у 1941 році, німці брали дедалі більше військовополонених. Тож виникла необхідність створення єдиного місця їх утримання. Табір розмістили на базі Богунських (колишніх Врангелівських) казарм. По всьому периметру в декілька рядів обнесений колючим дротом, по якому проходив струм. Чотири цегляні будівлі заселили 100 тисячами солдатів і командирів, отож більшість із них опинилась просто неба. Часом кількість людей сягала того, що не можливо було навіть лягти на землю. За три тижні в урочищі Петрівське з'явився крематорій.

Щодня полонені займалися важкими роботами. Зморених конвоїри застрелювали. Серед полонених була висока смертність також і через голод, так як на одну особу виділялося 100 грамів проса та пів літра води. Одночасно в таких умовах спалахнули епідемії шигельозу (тоді називали дизентерією) та епідемічного висипного тифу. Хворих розстрілювали кожного дня.

У січні 1942 року табір отримує назву Stalag 358.

Проіснував до жовтня—листопада 1943 року, коли місто Житомир було звільнено від німецьких загарбників. За цей час від голоду, тяжкої праці та розстрілів загинуло понад 110 тисяч. Звільнених бранців одразу ж відправили на фронт як «зрадників» Батьківщини.

До грудня 1942 року в сусідньому містечку Бердичів розміщувався Stalag 358 N.

ПАМ'ЯТЬ

**28 ЖОВТНЯ — ДЕНЬ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ВІД НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКИХ
ЗАГАРБНИКІВ.**

**76-ТУ РІЧНИЦЮ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ВІД ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ ВШАНУВАЛИ
У ТЕРНОПОЛІ. У МІСТІ ВІДКРИЛИ ВИСТАВКУ «ТРІУМФ ЛЮДИНИ», ЯК ПАМ'ЯТЬ ПРО
ЗАГИБЛИХ У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ.**

ТРИДЦЯТЬ ЖЕРТВ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ, ОДИНАДЦЯТЬ НАЦИСТСЬКИХ ТАБОРІВ.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

